

Extrém sportfogyasztás vizsgálata egy kutatás tükrében

Extreme Sports Consumption Implications from a Research

A. MÜLLER¹, É. BÁCSNÉ BÁBA², C. PFAU³, A. MOLNÁR⁴, N. LAOUES-CZIMBALMOS⁵

¹Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Sportgazdasági és -Menedzsment Tanszék, muller.anneta@econ.unideb.hu

²Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Sportgazdasági és -Menedzsment Tanszék, bacsne.baba.e@econ.unideb.hu

³Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Sportgazdasági és -Menedzsment Tanszék, pfau.christa@econ.unideb.hu

⁴Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Sportgazdasági és -Menedzsment Tanszék, miller.e.annie@gmail.com

⁵Debreceni Egyetem, Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar, Művészetnevelési, Sport és egészségnevelési Tanszék, laoues.nora@ped.unideb.hu

Absztrakt. Napjainkban egyre több kutatás fókuszál a szabadidős sportfogyasztásra, annak motivációs hátterének vizsgálatára, célcsoport jellemzőinek meghatározására. Az extrém sportok a szabadidős kínálati elemekben egyre markánsabban jelennek meg és a versenysportban is egyre erőteljesebben képviseltetik magukat. Kutatásunkban a fiatal felnőttek extrém sportfogyasztásának vizsgálatával foglalkozunk, a kérdőíveket Google Survey formájában, online kérdőíves felmérés módszerével gyűjtöttük be, melyeket legfőképp különböző social media platformokon, célzottan extrém sport érdeklődési körű egyéneket tömörítő csoportokban osztottuk meg. Az adatokat IBM SPSS szoftverrel dolgoztuk fel, alapstatisztikát és összefüggésvizsgálatot végeztünk. Az eredményeinket grafikusán is szemléltettük. Adattisztítás után 167 kérdőívet dolgoztunk fel. Az eredmények jól mutatják, hogy az extrém sportokat a férfiak preferálják inkább. A vizsgálatunk azt mutatja, hogy hazánkban a terepkerékpár, a falmászás, a mountainbike, a paintball és a gördeszkázás a legnépszerűbb szabadidős extrém sportok. A magasabb jövedelemmel rendelkező fiatalok között szignifikánsan nagyobb arányban találjuk az extrém sportok fogyasztását. Mivel költséges sport így magasabb diszkrecionális jövedelmet és magasabb költéshajlandóságot feltételez, melyet a kutatásunk is igazolt. Az extrém sportot űző fiatal felnőttek sportfelszerelés márkaválasztását nem az extrém sportspecifikus, hanem a klasszikus piacvezető sportmárkák (Nike, Adidas) jellemzik.

Kulcsszavak: extrém sportok, sportfogyasztás.

Abstract. Nowadays, more and more research focuses on recreational sports consumption, its motivational background, the determination of target group characteristics. Extreme sports are becoming more and more prominent in leisure sports and are increasingly represented in competitive sports. In our research, we are dealing with Extreme Sports Consumption, Questionnaires were collected in the form of a Google Survey, an online questionnaire

survey, which was divided into groups of people who focused on individuals with a variety of social media and targeted extreme sport interests. Data was processed using IBM SPSS software, basic statistics and correlation analysis. Our results were also graphically illustrated. After data deletion, we processed 167 questionnaires. The results show that men prefer extreme sports. Our study shows that in Hungary, the most popular recreational extreme sports are cross cycling, rock climbing, mountain bike, paintball and skateboarding. Among young people with higher incomes, there is a significantly higher proportion of extreme sports consumption. Because expensive sport thus assumes higher discrepancies in income and higher spending propensity, which is confirmed by our research. The brand selection of sports equipment for young adults with extreme sports is not characterized by extreme sports-specific brands, but by classic market-leading sports brands (Nike, Adidas).

Keywords: extreme sports, sports consumption.

Bevezetés

Napjainkban egyre több kutatás fókuszál a szabadidős sportfogyasztásra, annak motivációs hátterének vizsgálatára, célcsoport jellemzőinek meghatározására. Mind az aktív mind a passzív sportfogyasztáshoz elengedhetetlen napjainkban az, hogy valamiféle élmény társuljon, melyet a fogyasztók egyre inkább igényelnek és amely elvárásukban vagy motivációjukban is markánsan megjelenik.

Az extrém sportok a szabadidős kínálati elemekben egyre markánsabban jelennek meg és a versenysportban is egyre erőteljesebben képviseltetik magukat [14]. Kutatásunkban az extrém sportfogyasztás vizsgálatával foglalkozunk, hiszen ezen a területen lévő hazai és nemzetközi kutatások még nem alkotnak olyan rendszert, mint a hagyományos sportágakkal kapcsolatos szakirodalmak és kutatások.

1. Szakirodalmi áttekintés

Napjainkban az aktív sportfogyasztás és a szabadidő területén lévő trendek azt mutatják, hogy a fiatalok gyakran választanak olyan szabadidős sporttevékenységet, melyben az élményorientáció, az új dolgok kipróbálása a kihívás dominánsan megjelenik [11][20][35][36][37][38][4][34].

A turisztikai és sport motivációjában az egyediség, természet közelség, szórakoztató és élménycentrikusság dominál, így ezeken a területeken működő szolgáltatók kínálatában amennyiben ezek megjelennek úgy a versenyképességét is befolyásolják [28][19][7][30].

Müller és munkatársai [38] fiatalok körében végeztek vizsgálatot (N=237), ahol a BMX és más extrém sport választásának motivációs hátterét elemezték. Megállapították, hogy az extrém sportot űzők között a férfiak jelennek meg dominánsan, akik szabadidejükben aktívak, azaz gyakran sportolással töltik azt. Kutatásukkal megerősítették, hogy a szórakoztató funkció és az extrémítás motivációja igen erősen dominál a fogyasztók körében. Az extrém sport választásának motivációjában a belső motivációs tényezők igen erősen megjelennek, valamint „a teljesítményükben lévő határaik megismerése” és a „határaik kitolása” játszik fontos szerepet. Az extrém sportot űzőknek fontos a sport közösségi szerepe, mivel szívesen űzik a tevékenységet társaságban, barátokkal és ismerősökkel.

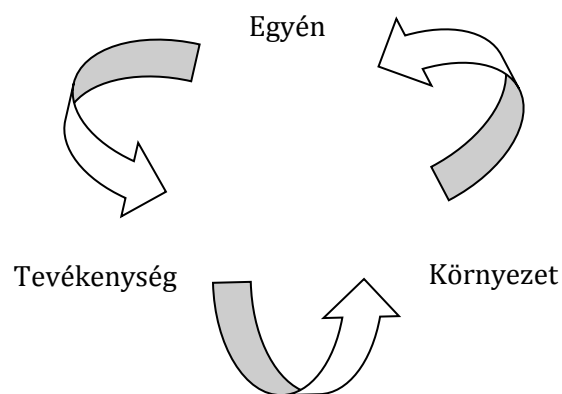
Nádori [39] kiemelte a szabadidős tipológiából az élménykereső irányzatokat, melyben az extrém sportok, kaland sportok és „fun” sportok kereslete azért erősödik, mert a munka és teljesítménykényszer vagy a monoton életvitel ellensúlyozásaként megjelenő trendeket jelentik.

Nemzetközi kutatások, melyek a különböző extrém sportokra fókuszálnak, megerősítik a kihívást, a természetközeli élményeket, a szabadság érzetét, a szórakoztatást, adrenalinfüggőséget, melyek az extrém sportok űzésével kielégíthetők [23][1][10][31][12][27][26][25].

Hazai kutatás - mely fiatal egyetemi hallgatókat és a szabadidejükben extrém sportoló fiatalokat hasonlított össze (átlagéletkor 22 év) - ismerteti, hogy „a nagy kockázati értékkel rendelkező, veszélyes sportokat űző személyeket jellemzi az ingerkeresés mint személyiségvonás” [32]. Az egyetemi hallgatók sokkal jobban tűrik a monotonitást, mint a másik vizsgált csoport és az is igaz rájuk, hogy kevésbé vágnak a „konvencióktól mentes életstílus után”, valamint kevésbé vonzza őket a nagyobb kockázattal járó extrém sportok típusa a szabadidős tevékenységeikben. Az extrém sportolók preferálják a nagyobb kockázattal járó sporttevékenységet, és az izgalom, kaland fontos motiváció és egyben elvárás az általuk űzött sportok esetében [32]. A fiatalok, akik szeretik és előnyben részesítik a kihívást, a magasabb kockázatú sportokat igénylik ezeket a kínálati elemeket nem csak a szabadidős tevékenységükben, de az egyetemi testnevelés órákon vagy sportfoglalkozásokon, ezért ezt már sok hazai egyetem is megjeleníti a sportkínálatában [42]. Arról is szólnak tanulmányok, hogy már a fiatalabb generáció testnevelési tananyagába is beépítik a falmászást, mely a saját testsúlyos edzésnek egyik kiváló eszköze, újszerűsége pedig motiváló [22].

Több nemzetközi kutatás felhívja a figyelmet arra, hogy ezeknek a sportágaknak az űzése magasabb sérülésveszéllyel és kockázattal járnak [9][29][33][41], más kutatások az extrém sportok szervezetre és egészségre gyakorolt pozitív hatását emelik ki [12][13].

Az extrém sportok űzése igen jellegzetes sportolási formának számít. Imonnen és mtsai [25] következő jellemzőkkel kategorizálták az extrém sportok specifikusságait (1. sz. ábra).

Egység
 Érzelmi intenzitás: *magas*
 Akció intenzitása: *erőteljes*
 Önismeret, tevékenység-, környezet ismerete: *magas*
 Azonosulás a természettel: *erős*
 Képességek szintje: *magas*

Tevékenység
 Kreativitás: *pszichológiai*
 Aktív fázis hossza: *másodpercek*
 Felkészülési fázis hossza: *percek*
 Teljesítmény mérés: *önlemező*
 Baleset esetén bekövetkező halál esélye: *magas*

Környezet
 Teljesítmény környezete: *természeti*
 Kulturális kényszer: *inkluzív*
 Felszerelés: *nem korlátozó*
 Érvényesülő energiaforrás: *természeti*
 Tér- és időbeliség: *horizontális*
 Szociális környezet: *kiszámíthatatlan*

1 ábra: Saját szerkesztés, Immonen et al., (2018) nyomán

A szerzők kiemelik az extrém sportokból az egyén, a tevékenység és a természet hármasságát, melyben a szabadidős sport megvalósul. Az extrém sportfogyasztókra jellemző, hogy érzelmi intenzitásuk magas szinten realizálódik, a fizikai tevékenység, vagyis az akció intenzitása is magas, mivel ezek a sportok nagy terhelést jelentenek a szervezet számára. Az egyén jól ismeri önmagát, saját képességeit, valamint azt a természeti környezetet is, melyben a sportot űzi. Ez azért is fontos, mert a túlélése is múlhat azon, ha a természet erőit, a terepakadályokat és a saját teljesítőképességét rosszul méri fel. Igen jól ismeri azt az extrém sportot is, melyet űz, ennek a technikai és túlélést elősegítő taktikai oldalait. Az extrém sportot űzők leginkább a természetben űzik a tevékenységet, ezért mutatnak erős azonosulást azzal vagy annak elemeivel. A testi-lelki képességeik magas szintjével rendelkeznek, nem csak a motoros képességeket értjük ez alatt, hanem a monotóniatűrést és az érzelmi stabilitást is.

A tevékenység esetében a magas rizikó és kockázatvállalást emelik ki, hiszen balesettel vagy halálessel is végződhet, ezért ez a szabadidős sporttevékenység eltérő a hagyományos sportoktól, ez eredményezi az adrenalin szint emelkedést, nagyobb kockázatvállaló magatartást és a kihívások keresését.

A természeti környezet és ennek elemi, melyben megvalósulnak, az extrém sportok nélkülözhetetlen háttéré a tevékenységnek, melynek ismerete fontos. Az extrém sportok a természet erőivel való edzés és képességfejlesztés eszközeként is értelmezhetőek.

2. Anyag és módszer

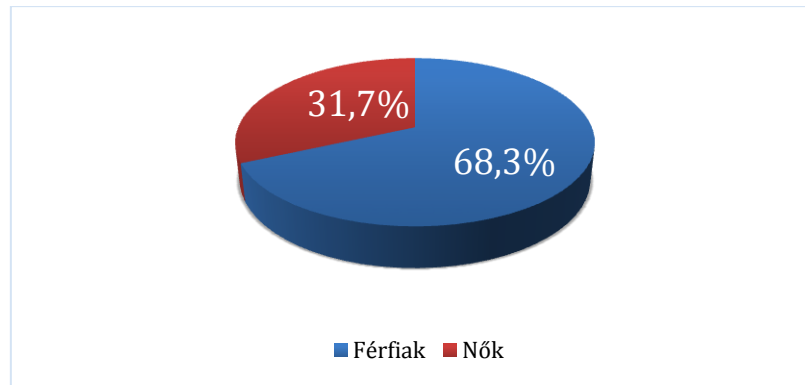
Kutatásunkat fiatal felnőttek körében végeztük kérdőívvel, melyben nyílt és zárt kérdéseket is alkalmaztunk, valamint válaszkategóriákkal is segítettük a kitöltőket. A kérdőíveket Google Survey formájában, online kérdőíves felmérés módszerével gyűjtöttük be, melyeket legfőképp különböző social media platformokon, célzottan extrém sport érdeklődési körű egyéneket tömörítő csoportokban osztottuk meg. Az így beérkezett válaszokból elkészült adatbázisunkat IBM SPSS adatkezelő szoftver segítségével elemeztük ki.

A leíró statisztikai elemzési módszerek mellett (átlag, szórás, stb.), melyeket a gyakoriság kiértékelésére használtunk fel, keresztábra-elemzést, azon belül a nem-paraméteres statisztikai próbák közül a Khí-négyzet próbát alkalmaztuk.

3. Eredmények

Az adattisztítás után 167 értékelhető kitöltéssel tudtunk dolgozni. Az adatbázisunk leíró statisztikai elemzésének elvégzésével a következő szociodemográfiai helyzetképet kaptunk.

A kitöltőink többsége, 68,3%-a (114 fő) férfi, 31,7 %-a (57 fő) pedig nő. A nemek közötti markáns eltolódás az extrém sport által képviselt értékeknek (erő, magabiztosság), a társadalmi normáknak, az extrém sportok specifikus jellemzőinek (veszély, adrenalin) és persze annak a ténynek is köszönhető, hogy a fiúk és a férfiak alapvetően nagyobb érdeklődést mutatnak sporttevékenységek űzése iránt [2][3][15].

2. ábra: Az extrém sportolók nemek szerinti eloszlása

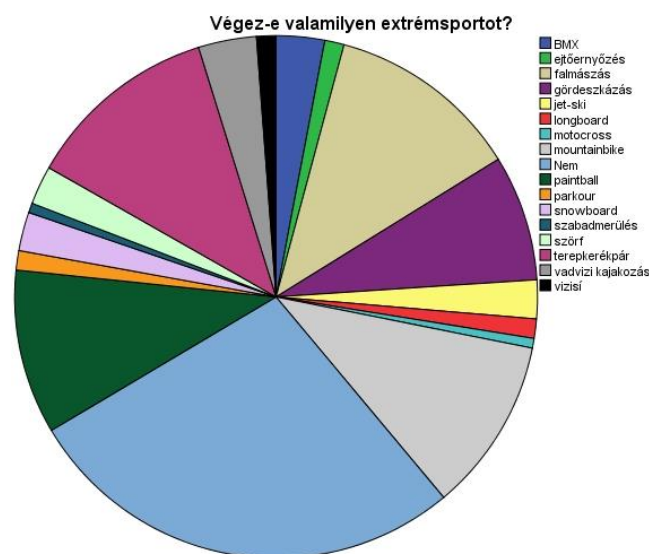
A válaszadók életkorának alakulásánál a 21 és 30 év közötti korosztály képviseltette magát

52,7%-kal, (88 fő) a legmagasabb létszámban. Őket követték a 20 éves kor alatti (19,8% -33 fő) 12,6 %-kal, (21 fő) pedig a 31 és 40 éves kor közötti kitöltők.

Annak érdekében, hogy a válaszadók mindennapi életviteléről, azon belül is napi fizikai aktivitásáról részletesebb képet kapjunk, munkaerő-piaci státuszuk mellett rákérdeztünk foglalkozásuk jellegére, illetve arra is, hogy milyen gyakran végeznek sporttevékenységet.

A válaszadók 57,7%-a tanuló, 41,3%-a foglalkoztatott, 0,6-0,6% pedig háztartásbeli vagy álláskereső. A 69 főnél, aki munkaerő-piaci státuszánál úgy nyilatkozott, hogy foglalkoztatott státuszban van, keresztábra-elemzéssel megállapítottuk, hogy 94,2 %-uk (65 fő) döntően szellemi, illetve vegyesen szellemi és aktív munkakörben dolgozik, még csupán 5,8% nyilatkozott úgy, hogy foglalkozásuk jellege szerint aktív, fizikai munkát végez. Az ilyen magas mértékű inaktív életmód jól láthatóan maga után vonja a munkaidőn kívüli, aktív szabadidő eltöltésének tényét, mely egyfajta kompenzálásként megnövekedett sporttevékenység iránti igényben fejeződik ki.

A válaszadók 72,5%-a (121 fő) végez rendszeres extrém sport tevékenységet, melyek eloszlását a 3. sz. ábra foglalja össze.

3. ábra: A válaszadók (N=167) extrém sport tevékenységének eloszlása

Az 5 legnépszerűbb extrém sport tevékenységi formának 12 -12%-kal a terepkerékpár és a falmászás, 10,8%-kal a mountainbike, 10,2%-kal a paintball és 7,8%-kal a gördeszkázás minősült.

Több nemzetközi kutatás is a falmászás és sziklamászás népszerűségével, ennek fogyasztói motivációjával foglalkozik [43][44][40]. A falmászás trendiségét támasztják alá azok a fitness kutatások, melyek igazolják, hogy a saját testsúllyal történő edzésmódszerek és mozgásformák népszerűsége [34][21][37] töretlen napjainkban a szabadidős tevékenységek során.

Ezeknek az extrém sportoknak a jelentőségét támasztja alá több szabadidős trend is [34][35][36][38], a fogyasztók leginkább olyan szabadidősportot választanak, melyek élményt nyújtanak, újdonságot jelentenek, amelyek alkalmasak a fittség és egészségi állapot javítására annak megőrzésére is.

Igen sok hazai és nemzetközi szakcikk eredményei szólnak arról, hogy a különböző életkorú célcsoport számára igen népszerűek az outdoor természeti sportok, melyek a friss szabad levegőn való tartózkodást növelik, a szép természeti környezet egyben alkalmas az idegrendszer pihentetésére, és a természet erőivel való edzés hatására az immunrendszert is támogatja [16][17][18][24][5]. Az általunk vizsgált extrém sportok közül pl. a terepkerékpár vagy a mountainbike, paintball vagy a gördeszkázás outdoor tevékenységek, a falmászást lehet indoor és outdoor környezetben is végezni. Hazánkban a falmászás népszerűségét talán az is jelentheti, hogy hiányoznak a magas hegységek, így a hegymászás élményéhez hasonló ez a művi elemekkel előállított falmászó helyek adhatják [8].

A paintball, mint szabadidős tevékenység és mint extrém sport kínálati elem megjelenik nagyon sok hazai kalandpark kínálatában is [6] hiszen a kalandpark látogatók motivációjában hasonlóan megjelenik a kihívás, extrémítás, saját határok kitolása, adrenalin szint emelése [5].

Annak érdekében, hogy megállapítsuk, melyik társadalmi réteg tagjai űznek nagyobb létszámban valamilyen extrém sport tevékenységet, a válaszadók jövedelmi háttérét is vizsgáltuk.

Ezen kérdéskör kiértékelésére és az összefüggések vizsgálatára Khí-négyzet próbát végeztünk. A próba eredményeit a 4. sz. ábra foglalja össze.

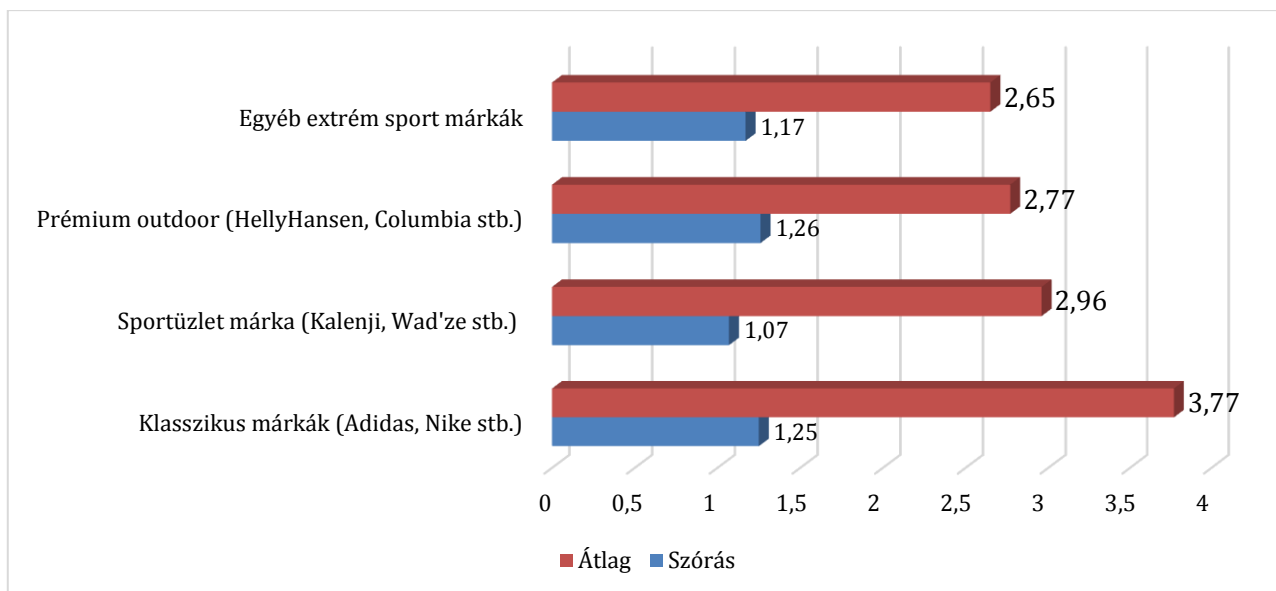
Jövedelem * Extrém sportol-e Crosstabulation

			Extrém sportol-e		Total
			Igen	Nem	
Jövedelem	100 000 Ft alatt	Count	15	13	28
		% within Jövedelem	53,6%	46,4%	100,0%
	100 001 Ft és 300 000 Ft között	Count	83	25	108
		% within Jövedelem	76,9%	23,1%	100,0%
	300 001 Ft felett	Count	10	0	10
		% within Jövedelem	100,0%	0,0%	100,0%
	Nem szeretnék válaszolni	Count	13	8	21
		% within Jövedelem	61,9%	38,1%	100,0%
Total		Count	121	46	167
		% within Jövedelem	72,5%	27,5%	100,0%

4. ábra: A válaszadók extrém sportolási szokásai a jövedelem függvényében (N=167)

Ahogy az a fenti ábrából is jól látszik, a válaszadók jövedelmi háttére szignifikáns összefüggést mutat az extrém sport tevékenységek űzésével ($11,022^a$, $df=3$, $p=,005$). Amíg azon kitöltőink, akik úgy nyilatkoztak, hogy egy főre jutó jövedelmük 100 001 Ft és 300 000 Ft közé tehető 76,9%-os extrém sport aktivitást mutatott. Azok a válaszadók, akik a 300 000 Ft feletti jövedelmi kategóriába tartoztak, kevesen képviseltették magukat extrém sport tevékenységnél 100%-os aktivitást mutatnak. Mindez arra a tényre vezethető vissza, hogy az extrém sportok igen nagy százaléka eszközigenyes sport, ezen felül is olyan speciális sporteszközöket és technikai felszerelések meglétét feltételezi, melyek a sport űzését magasabb költségkategóriába helyezik.

Ezen összefüggés vizsgálatának továbbvitelére megkérdeztük válaszadóinkat sportfelszerelésük megvásárlásakor milyen márkákat létesítenek előnyben. Ahogy azt tanulmányunkban eddig is említettük, az extrém sportok űzése olyan sajátos sporttevékenységi forma, mely a speciális sporteszközök és technikai felszerelések használatát követeli meg. Kíváncsiak voltunk arra, hogy ezen evidenciát a különböző sportfelszerelési márkák preferenciája alátámasztja-e. A kérdéskör vizsgálatára 5 pontos Likert-skálát dolgoztunk ki, melyben az 1-es a legkevésbé, az 5-ös pedig a leginkább preferált sportmárkát jelentette válaszadóink körében. Ami a kategóriákat illeti, 4 féle csoportot tüntettünk fel. Először is a klasszikus prémium márkákra kérdeztünk rá, mint a Nike, Adidas, Under Armour stb. Ezt követően az alacsonyabb árszínvonalú, sportüzletek márkáinak preferenciáját mértük fel, mint például a Quechua, Kalenji, Wad'ze stb. Majd áttértünk a prémium outdoor ruházatok márkáira, (Helly Hansen, Sherpa, Columbia The North Face stb.) melyek magasabb árkatagóriát kívántak reprezentálni. Majd a kifejezetten az adott extrém sport űzésére kifejlesztett sportfelszerelések, technikai és funkcionális öltözetek márkáit kérdeztük meg. A vizsgálat eredményeit az 5. sz. ábra szemlélteti.

5. ábra: A válaszadók sportmárka preferenciája, 5 pontos Likert-skálán, ahol az 1 a legkevésbé az 5 a leginkább preferált márkát jelentette (N=167)

Előzetes felvetésünk, mely szerint az extrém sportot űző válaszadók a specifikusan saját extrém sporttevékenységükhöz elkészített extrém sport márkák termékeit preferálják nem igazolódott. Az eredményekből jól látható, hogy 1,17-es szórás mellett, 2,65-ös átlagértékkel válaszadóink az extrém sport

márkák termékeit keresik és használják a legkevésbé. Emellett az is jól látható, hogy a magasabb ár-kategóriába tartozó prémium outdoor termékek szintén nem tartoznak a népszerű kategóriába (átlag=2,77; szóródás=1,26).

Azt tapasztaltuk, hogy azon válaszadóink, akik úgy nyilatkoztak, hogy valamilyen típusú extrém sport tevékenységet folytatnak és ezzel párhuzamosan magasabb jövedelmi kategóriába is sorolhatók, 2. legmagasabb átlagértékkel a jóval költséghatékonyabb sport márkák üzleteit preferálták a klasszikus márkák mögött.

Ahogy az az 5. sz. ábrán jól kivehető, jóval magasabb átlagértékkel, a legelőkelőbb helyen a klasszikus prémium márkák sporttermékei végeztek az első helyen. Ennek oka lehet részben, hogy a piacvezető sportszergyártó vállalkozások jóval aktívabb marketingtevékenysége, mely hatására a termékek jóval nagyobb érdeklődést kapnak.

Konklúzió

Az extrém sportok egyre népszerűbbek a fiatalok körében, mivel ezek a szabadidős sportok a kihívást, az új típusú trendeket és mozgásformákat jelentik, melyek egyben a képesség fejlesztésnek egy új módszerei is. Az új dolgok kipróbálása, az adrenalin szintemelkedés, a természeti környezetben töltött szabadidő, a szórakoztató és élményt nyújtó funkció miatt népszerűek ezek a sporttevékenységek. A trendek azt mutatják, hogy nem csak a szabadidős vagy versenysportban erősödik az extrém sportok kereslete, de ezek a mozgások megjelennek a testnevelésben is, hiszen a személyiségfejlesztésben és motorikus képességek fejlesztésében betöltött szerepük vitathatatlan.

A fiatal felnőttek vizsgálata azt mutatja, hogy hazánkban a terepkerékpár, a falmászás, a mountainbike, a paintball és a gördeszkázás igen népszerűek, mely hazánkban úzhető extrém sport kínálati elemeknek számítanak. Mivel ezeknek a sportoknak növekszik a népszerűsége és így gazdasági szerepe is, így ezek a kutatások szükségesek, hogy jobban megértsük az extrém sportot űzők fogyasztási szokásait. A magasabb jövedelemmel rendelkező fiatalok között sokkal nagyobb arányban fordulnak elő az extrém sport fogyasztók, mint az alacsonyabb jövedelemmel rendelkezők között. Az extrém sport szolgáltatások és a hozzá szükséges felszerelések költségesek, így a magas diszkrecionális jövedelmű vendégkört vonzza. A magasabb jövedelemmel rendelkező fiatalok között szignifikánsan nagyobb arányban találjuk az extrém sportok fogyasztását. Mivel költséges sport így magasabb diszkrecionális jövedelmet és magasabb költéshajlandóságot feltételez, melyet a kutatásunk is igazolt. Az extrém sportot űző fiatal felnőttek sportfelszerelés márkaválasztását nem az extrém sportspecifikus márkák, hanem a klasszikus piacvezető sportmárkák (Nike, Adidas) jellemzik.

A publikáció elkészítését az EFOP-3.6.2-16-2017-00003 számú projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Hivatkozások

- [1] T. L. Allman – R. D. Mittelstaedt – B. Martin – M. Goldenberg (2009) *Exploring the motivations of base jumpers: extreme sport enthusiasts*. J. Sport Tour. 14. pp. 229–247. doi: 10.1080/14775080903453740
- [2] M. Apostolou (2014a) *The athlete and the spectator inside the man: A cross-cultural investigation of the evolutionary origins of athletic behavior*. Cross-Cultural Research: The Journal of Comparative Social Science. Advance online publication. 49 (2) pp. 151-173.
- [3] M. Apostolou (2014b) *The evolution of sports: Agecohort effects in sports participation*. International Journal of Sport and Exercise Psychology. Advance online publication. <http://dx.doi.org/10.1080/1612197X.2014.982678>, pp. 359-370.
- [4] É. Bácsné Bába– R. Balogh – Z. Bács – V. Fenyvesi – K. Dajnoki (2018) *Sportszolgáltatások keresleti, kínálati oldalának elemzési lehetőségei*. Studia Mundi – Economica. 5 (3) pp. 19-33. Paper: 10.18531/Studia.Mundi.2018.05.03.19-33 , 15 p.
- [5] E. Boda – É. Bácsné B. – A. Müller (2018) *Motiváció vizsgálata a kalandpark-látogatók körében*. International Journal Of Engineering and Management Sciences. 3 (3) pp. 106-126.
- [6] E. J. Boda – A. Müller –É. Bácsné Bába (2019) *Elégedettség-vizsgálta a Zemplén Kalandpark és az Oxygen Adrenalin Park látogatói körében*. Jelenkori társadalmi és gazdasági folyamatok. 13 (3-4) pp. 129-137. , 9 p.
- [7] E. J. Boda (2018) *Examination of Adventure park consumers in therm of motivations and amount of leisure time*. Acta Oeconomica Universitatis Selye. 7 (2) pp. 33-46. , 14 p.
- [8] A. Borbély – A. Müller (2015) *Sport és Turizmus*. 110.p. Campus Kiadó, Debrecen. ISBN 978-963-9822-36-8
- [9] G. Breivik (1996) *Personality, sensation seeking and risk taking among everest climbers*. Int. J. Sport Psychol. 27. pp. 308–320.
- [10] G. Breivik (2010) *Trends in adventure sports in a post-modern society*. Sport Soc.13. pp. 260–273. doi: 10.1080/17430430903522970
- [11] E. Brymer - T. Gray (2009) *Dancing with nature: rhythm and harmony in extreme sport participation*. J. Adventure Educ. Outdoor Learn. 9. pp. 135–149. doi: 10.1080/14729670903116912
- [12] E. Brymer – R. Schweitzer (2013) *Extreme sports are good for your health: a phenomenological understanding of fear and anxiety in extreme sport*. J. Health Psychol. 18. pp. 477–487. doi: 10.1177/1359105312446770
- [13] P. Clough – S. H. Mackenzie – L. Mallabon – E. Brymer (2016) *Adventurous physical activity environments: a mainstream intervention for mental health*. Sports Med. 46. pp. 963–968. doi: 10.1007/s40279-016-0503-3
- [14] S. Datta (2019) *An Overview on Extreme Sports*. In Nutrition and Enhanced Sports Performance (pp. 211-229). Academic Press.
- [15] R. Deaner – S. Balish – M. Lombardo (2015) *Sex Differences in Sports Interest and Motivation: An Evolutionary Perspective*. Evolutionary Behavioral Sciences. 10. 10.1037/ebs0000049.
- [16] B. Dobay (2014) *Az iskolai sporttanfolyamok hatása a nyári üdülési szokásokra = The influence of school sport courses on summer recreational habits*. In 27. Didmattech 2014 : New methods and technologies in education and practice, international scientific and professional conference, Olomouc: Palacký university, 2014, pp. 112-118.

- [17] B. Dobay (2015a) *Rekreációs tevékenységek a fiatalok életmódjában*. In Aktuális problémák a testnevelés és sporttudományok területén IV.: zsebkönyv a tudományok és a sport kapcsolatáról. Budapest: VERBUM - kiadó, 2015b, pp. 34-43.
- [18] B. Dobay (2015b) *Az iskolai sporttanfolyamok motivációs hatása a felnőttkori rekreációs sporttevékenységekre Dél-Szlovákiában*. Komárom: Kompress kiadó.
- [19] B. Dobay – E. Bendíková (2014) *Športové a rekreačné aktivity v životnom štýle dospelých*. Exercitatio corporis - motus - salus. Roč. 6, č. 2 (2014) pp. 19-31. ISSN 1337-7310.
- [20] L. Fuggle – N. Kow – S. Burkhard – B. Silva (2017) *TREKK SOFT*, Travel Trends Report. 2017. pp. 97.
- [21] N. Gódey – M. Bíró – P. A. Lenténé – L. Lente – A. Müller (2018) *A fogyasztói szokások és trendek változásának vizsgálata a fitness területén*. In: Balogh, László (szerk.) Fókuszban az egészség Debrecen, Magyarország : Debreceni Egyetem Sporttudományi Koordinációs Intézet, (2018) pp. 9-18.
- [22] H. Ekler J. (2018) *Tananyagfeldolgozás a testnevelésben projekt módszerrel*. Sport-és egészség-tudományi füzetek Felelős kiadó, 15. 2 (4)
- [23] V. R. Henderson – M. Henessy – D. W. Barret – B. Curtis – M. McCoy-Roth – N. Trentacoste – M. Fishbein (2005) *When risky is attractive: sensation seeking and romantic partner selection*. Personality and Individual Differences. 38. pp. 311–325.
- [24] L. J. Herpainé – A. Müller – B. Szabó (2017) *A tájfutás oktatásának lehetőségei az iskolában a kerettantervek tükrében*. ACTA Academiae Paedagogicae Agriensis Nova Series: Sectio Sport 44: pp. 149-170.
- [25] T. Immonen – E. Brymer – K. Davids – J. Liukkonen – T. Jaakkola (2018) *An Ecological Conceptualization of Extreme Sports*. Front. Psychol. 9:1274. doi: 10.3389/fpsyg.2018.01274
- [26] T. Immonen – E. Brymer – D. Orth – K. Davids – F. Feletti – J. Liukkonen (2017) *Understanding action and adventure sports participation—an ecological dynamics perspective*. Sports Med. Open 3:18. doi: 10.1186/s40798-017-0084-1
- [27] J. H. Kerr – S. H. Mackenzie (2014) *Confidence frames and the mastery of new challenges in the motivation of an expert skydiver*. Sport Psychol. 28. pp. 221–232. doi: 10.1123/tsp.2013-006
- [28] R. Komppula (2007) *Developing the quality of a tourist experience product in the case of nature-based activity services*. Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism. 6 (2) pp.136-149.
- [29] T. Langseth (2011) *Risk sports—social constraints and cultural imperatives*. Sport Soc. 14. pp. 629–644. doi: 10.1080/17430437.2011.574366
- [30] N. Laoues Czibalmos – A. Müller – É. Bácsné Bába (2019) *Comparative analysis of active and passive recreational consumption habits of disabled children living in the Northern Great Plain region*. Különleges Bánásmód. 5 (1) pp. 31-39. Paper: DOI 10.18458/KB.2019.1.31 , 9 p.
- [31] S. H. Mackenzie – K. Hodge – M. Boyes (2011) *Expanding the flow model in adventure activities: a reversal theory perspective*. J. Leis. Res. 43:519. doi: 10.1080/00222216.2011.11950248
- [32] K. Mayer – A. Lukács – L. Barkai (2012) *Kire jellemző a szenzoros élménykeresés? : Extrém sportolók és egyetemi hallgatók vizsgálata*. Egészségtudományi közlemények: A miskolci egyetem közleménye. 2(1) pp. 121-125.
- [33] A. McIntosh – L. Fortington – D. Patton – C. Finch (2017) *Extreme Sports, Extreme Risks. Fatalities In Extreme Sports In Australia*. Br J Sports Med. 51(4) pp. 360-360.
- [34] A. Molnár (2019) *Fitness trendek az egészség szolgálatában*. In: Bácsné, B.É.- Müller, A. (szerk.) "Mozgással az egészségért" A fizikai aktivitás jelentősége a jövő munkavállalóinak

egészségmegőrzésében: Nemzetközi Konferencia és Workshop: Válogatott tanulmánykötet = "Movement for health" The importance of physical activity in health protection of future workers: International Conference and Workshop: Proceedings from the International Conference and Workshop. Debrecen, Magyarország : Debreceni Egyetem, 113-119.

- [35] A. Müller – M. Bíró – M. Bodolai – P. Hidvégi – P. Váczi – L. Dávid – Á. Szántó (2017) *A 2016-os fitnesztrendek helye és szerepe a rekreációban*. Acta Academiae Paedagogicae Agrinensis Nova Series: Sectio Sport. 44. pp. 91-102.
- [36] A. Müller – M. Bíró – P. Hidvégi – P. Váczi – J. Plachy – I. Juhász – P. Hajdú – J. Seres (2013) *Fitnesz trendek a rekreációban*. In: Acta Academiae Agriensis. 40. pp. 25-35.
- [37] A. Müller – A. Lengyel – Zs. Koroknay – A. Molnár (2019) *Népszerű fitness mozgásformák*. In: Bácsné, Bába Éva; Müller, Anetta (szerk.) "Mozgással az egészségért" A fizikai aktivitás jelentősége a jövő munkavállalóinak egészségmegőrzésében : Nemzetközi Konferencia és Workshop: Válogatott tanulmánykötet = "Movement for health" The importance of physical activity in health protection of future workers: International Conference and Workshop: Proceedings from the International Conference and Workshop. Debrecen, Magyarország : Debreceni Egyetem, (2019) pp. 106-112., 7 p.
- [38] A. Müller – S. Bolega – Z. Gabnai – É. Bácsné, Bába – C. Pfau (2018) *A BMX, és egyéb extrém sportok választásának motivációs tényezői*. International Journal of Engineering and Management Sciences. 3 (4) pp. 426-441. 16 p.
- [39] L. Nádori (2011) *Sportelméleti ismeretek – A rekreáció elmélete és gyakorlata*, pp. 270
- [40] S. A. Ness (2011) *Bouldering in Yosemite: Emergent signs of place and landscape*. American Anthropologist. 113 (1) pp. 71-87.
- [41] J. L. Olesen – F. Johannsen (2019) *Medical risks in extreme sports*. Ugeskrift for laeger, 181(8).
- [42] C. Pfau (2014) *Szabadidősport és a sportinfrastruktúra összehasonlító elemzése a kutató egyetemeken*. Taylor. 6 (1-2) pp. 413-422.
- [43] C. B. Wall – J. E. Starek – S. J. Fleck – W. C. Byrnes (2004) *Prediction of indoor climbing performance in women rock climbers*. Journal of Strength and Conditioning Research. 18(1) pp. 77-83.
- [44] D. J. White – P. D. Olsen (2010) *A time motion analysis of bouldering style competitive rock climbing*. The Journal of Strength & Conditioning Research. 24 (5) pp. 1356-1360.